

2) Danie potrzebującym pomocy w żywności, poparcie pracy wytwórczej, zapewnienie ładu i spokoju.

3) Otoczenie opieką wszystkich, nie czyniąc różnicy z powodu wyznania lub narodowości.

Na czele zarządu postawiłem Jerzego Osmołowskiego¹⁾, do którego bezpośrednio, lub do ludzi, przez niego wyznaczonych, zwracajcie się otwarcie i szczerze we wszelkiej potrzebie i sprawach, które was bolą i obchodzą.

Wilno, 22 kwietnia 1919 r.

Józef Piłsudski.

PRZEMÓWIENIE NA PRZYJĘCIU WYDANYM PRZEZ JERZEGO OSMOŁOWSKIEGO

(22 lub 23 kwietnia 1919 r.)

Na przyjęciu wydanym dnia 22 lub 23 kwietnia 1919 w Wilnie przez Jerzego Osmołowskiego, obejmującego w owych dniach urząd Komisarza Generalnego Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich, Piłsudski wygłosił niżej przytoczone przemówienie. Zostało ono ogłoszone przez K. Świtalskiego w «Niepodległości» t. XV, str. 417 na podstawie notatek, zrobionych przez niego podczas przemówienia.

Notatki te nie zawierały informacji, w którym dniu to przemówienie zostało wygłoszone. Data ustalona została na podstawie relacji Jerzego Osmołowskiego.

Przeżywam z Panami chwilę odetchnienia. Znajduję się wśród Panów, zajętych cywilną pracą, wśród ludzi, którzy nie żyją wojną. Z ulgą widzi się kraj, gdzie krówki się pasą, ludzie orzą. Kocham żołnierza i kocham wojnę ze wszystkimi jej okropnościami. Żołnierz jest potęgą, ale wszystkiego dać on nie może. Co zaczął żołnierz, tego dokończyć musi cywil. Będziecie musieli, Panowie, urządzić dożynki krwawego żniwa, tak, by potomność wiedziała, że żołnierz nie chce tylko krew zbierać.

Za dożynki, za spokojne Wilno podnoszę ten toast.

¹⁾ Administracja cywilna ziem polskich na Kresach Wschodnich należała wówczas do t. zw. «Generalnego Komisarza Cywilnego przy rządzie wojskowym Kresów Wschodnich». Był nim najpierw prof. Ludwik Kolankowski, a potem Jerzy Osmołowski.